

TORONTÁL

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Becskerek, Obilityeva (Zápolya) u. 5	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Becskerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D	

Ma jelentik be hivatalosan a Radics—Pribicsevity-párt által alakított új koalíciót.

Beograd, nov. 10.

Tegnap este véglegesen befejezték azokat a tárgyalásokat, amelyek a független demokraták és a horvát paraszt-párt között már napok óta folynak.

A tárgyalások folyamán elhatározták, hogy létrehozzák a független demokraták és a horvát paraszt-párt tartós koalícióját, amely kifelé egy közös klub megalkotásában nyer kifejezést és minden jelentősebb ügyben egységesen lép föl. A két párt saját klubja csak lokális, belső ügyeket tárgyal. Az új klub két elnöke: Radics Sztepán és Pribicsevity Szvetozár lesz, akik felváltva fognak elnökölni.

Az új koalíció megalakulásának nyilvános közzététele valószínűleg ma fog megtörténni.

Készül az állami tisztviselők nyugdíjilletményéről szóló szabályrendelet.

Beograd, nov. 10.

A pénzügyminisztériumban egy szakbizottság foglalkozik egy szabályrendelet megalkotásával, amely az állami tisztviselők nyugdíjilletményeinek a kérdését fogja rendezni.

A tisztviselők által fizetendő nyugdíjnyulások folytán a kincstár mintegy harminc millió dinár évi teherrel szabadul meg.

A német fémipar sztrájk előtt áll.

Berlin, nov. 10.

A német fémipar sztrájk előtt áll. A munkások tizenöt százalékos béremelést követeltek, amit a munkaadók nem adtak meg és így a sztrájk kitörése minden pillanatban várható.

A német Telefongyár részvénytársaság ezeröttszáz munkása tegnap este kimondta a bérsztrájkot és ma reggelre már nem vette fel a munkát.

Kihirdették az ítéletet a budapesti kommunista-pörben.

Budapest, nov. 10.

A királyi törvényszék tegnap hirdette ki a Szántó-féle kommunista pörben az ítélet, amelyet Pemák elnök olvasott föl.

Szántót, Vágit, Kohl Sándort, Kocsist, Rostást és harminc társát a társadalmi rend erőszakos felbontására irányuló büntetettben mondták ki bűnösnek és ezért

Szántót nyolc és fél évi, Vágit négy és fél évi, Kohl három és fél évi, Gosztola Istvánt négy évi, Kriszl Jánost négy évi, Löwy Sándort három és fél évi fegyházra ítélték. A többi huszonhat vádlottat nyolc hónaptól két évig terjedő fogházbüntetéssel sújtották.

Amikor Szántó büntetését kihirdették, Szántó azonnal felugrott, az emelvény felé szaladt és azt kiáltotta: „Éljen a kommunisták magyar pártja”, amire a többi vádlottak is éljenezni kezdtek.

Az elnök lefogatta Szántót és külön négy napi sötétzárkával sújtotta.

Dr. Hranica alelnök fél tizenegy órakor nyitotta meg az ülést és kegyeletes szavakkal parentálta el a Zágrebben elhunyt dr. Polics volt képviselőt. A kegyeletes megemlékezést a képviselők állva hallgatták végig.

A szkupstina kimondotta, hogy a polgármesteri és képviselői állás nem inkompatibilis.

Beograd, nov. 10.

A szkupstina öt napi pihenő után tegnap ismét folytatta munkáját, amely iránt azonban, tekintettel arra, hogy igen szürke események voltak napirenden, meglehetősen kicsiny volt az érdeklődés.

Dr. Krajac sűrűs interpellációt intéz a belügyminiszterhez és kereskedelmi miniszterhez a Deutscher österreichische Tageszeitung egy cikke miatt, amelyben német és osztrák turisták számolnak be nagyon rossz tapasztalataikról, amelyet Raab szigetén tettek.

Dr. Szubotity a kormány nevében elfogadja a sürgősséget és kijelenti, hogy a legrövidebb időn belül megadja erre vonatkozólag a választ.

Petrovity Nasztász (rad.) sürgős javaslatát terjesztik elő azután a földművesek váltóadóságainak likvidálásáról. Minthogy azonban Petrovity nem volt a szkupstinában, hogy a maga javaslatának sürgősségét megindokolja, így azt a szkupstina többsége elvetette.

Dr. Trumbics (horv. föld.) sürgős törvényjavaslatot terjeszt elő azután a horvát városok képviselőtestületének átszervezésére.

Popovity tárca nélküli miniszter a következő deklarációval elfogadja a sürgősséget: A belügyminiszter nevében kijelentem, hogy a kormány a közeli napokban a szkupstina elé terjeszti a községek szervezetéről szóló törvényjavaslatot. Ez a törvényjavaslat felöleli mindazt a fontos anyagot, amelyet most dr. Trumbics saját javaslataként előterjesztett. De, hogy ezt a fontos kérdést mielőbb eldöntsék, függetlenül a kormány javaslatától — elfogadja a sürgősség kimondását, amelyet a szkupstina egyhangulag el is fogadott.

Dr. Tujanjanin (földm.) a földmivessé adójának a leszállításáról terjeszt elő sürgős javaslatot, amelyet azonban a szkupstina Sztankovity földművelésügyi miniszter előterjesztésére elvetett.

Radics Sztepán sürgős javaslatát az önkormányzati szervek munkásságáról és jóvedelméről, ugyancsak elvetette a szkupstina.

Vuity Dimitrije (földm.) ezután a vajdasági községi választások vizsgálóbizottságáról tett következő sürgős határozati javaslatot a szkupstinának:

A nemzetgyűlés elhatározza, hogy anket-bizottságot küld ki, amely megvizsgálja mindazon szabálytalanságokat, amelyek 1927 november 6-ikán a községi választások alkalmával a Vajdaságban történtek.

Ezen bizottságot a szkupstina a házszabályok tizennegyedik szakasza alapján választja azzal, hogy munkáját egy hónapon belül fejezze be.

A határozati javaslatot Vuity Dimitrije, dr. Boskovity Dusan és Koszanovity képviselők irták alá. A szkupstina azonban ennek a javaslatnak a sürgősségét is elvetette.

Az esti ülés napirendjén szerepelt az igazoló-bizottság jelentése Kumanudi dr. és társainak javaslatára, hogy az országgyűlési képviselőkké megválasztott községi elöljárók, polgármesterek megtarthatják-e ezt a tisztüket is a képviselőség mellett. Az igazoló-bizottság helyt adott a javaslatnak és úgy döntött, hogy a polgármesteri állás és a képviselőség nem inkompatibilis és így egy személy tehát mindkét állást elláthatja.

Lázity Vojislav tiltakozik az ellen, hogy az igazoló-bizottság ilyen, a fennálló törvények elleni döntést hozzon.

Radics Sztepán helyesli az igazolóbizottság döntését és indokoltnak látta, hogy ezt a fontos kérdést végre likvidálták.

Uzunovity Nikola, a volt miniszterelnök ellene van a határozatnak és utal arra, hogy a múltban a

szkupstina már úgy döntött egyszer, hogy egy és ugyanazon személy két ilyen fontos állást nem láthat el.

Timotievity (dem.) a javaslat mellett szól föl, majd a házelnök elrendeli a szavazást és a szkupstina óriási többséggel elfogadta az igazoló-bizottság döntését.

Ellene szavaztak Uzunovity és Lázity Vojislav.

Ezután egy bizottságot választott a szkupstina a házszabályok tizennegyedik szakaszának a megváltoztatására, majd az elnök bezárta az ülést és folytatását ma délelőtt kilenc órára halasztotta.

Ujból elnapolják a szkupstinát?

Beograd, nov. 10.

Parlamentari körökben tegnap azt a hírt terjesztették, hogy a szkupstinát ma vagy holnap el fogják napolni néhány napra, mert nincs elegendő anyaga a tárgyalásra.

Az ellenzék kívánságára a szkupstina holnap is ülést kellene, hogy tartson. Erre vonatkozólag azonban a házelnök a kormányval egyetértőleg ma fog véglegesen dönteni.

A hamisított magyar értékpapírok ügye egyre bonyolódik.

Budapest, nov. 10.

A francia rendőrséggel egyidőben a budapesti rendőrség is erélyesen nyomoz, hogy Blumenstein osztrák bankár, aki a magyar állampapírok hamis bélyegzővel való ellátását Párizsban végezte, hogy és kinek a segítségével csempészhetette ki Franciaországba azt a nagymennyiségű értékpapírt, amit ott értékesítettek.

A francia rendőrség megállapította, hogy Blumenstein előbb Londonban, Berlinben és Brüsszelben is értékesített ilyen hamis kötvényeket úgy, hogy a hamisítás által okozott anyagi kár tulajdonképpen még át sem tekinthető.

Francia lapok jelentései szerint, a hamisítási ügyben egy neves francia szenátor és egy nagy francia város polgármestere, Millerand barátja is bele van keverve.

TÖZSDE

November 9.

100 dinár ma

Zürichben 9.13 sv. frank.

Budapesten 10.— pengő.

Berlinben 7.33 ar. marka.

Bécsben 12.40 silling.

Prágában 58.93 cseh kor.

Triesztben 32.25 lira.

Newyorkban 1.76 dollár.

Bukarestben 300.— leu.

Értékpapírok. Délcukor 111, Nasici 174, Ganz-Danubius 180.50, Ganz-Villamos 173, Pesti Hazai 231, Olasz Bank 65.50, Magyar Hitel 87, Nemzeti Bank 200.

Pénzek, amelyek többet érnek az értéküknél.

Egy idő óta már kevesebbet nézünk a zürichi árfolyamot. Pedig mi volt még néhány esztendővel ezelőtt Zürich! Reggel az árfolyammal ébredtek az emberek s este azt nézték, hogyan állunk Zürichben. Egy idő óta már sohasem nézzük Zürichet. Mintha egészen elfelejtkeztünk volna róla.

Egy angol évkönyv most beszámol arról, hogy tulajdonképpen melyek is a stabilizált pénzek a világon. Állandó s változatlan árfolyamértékük van az Egyesült-Államok dollárjának, Nagybritánia sterlingjének, Németország márkájának, Hollandia forintjának, Belgium belgájának, Kanada dollárjának, Argentína pesojának, Dánia koronájának, Ausztria sillingjének, Magyarország pengőjének. Ezek azok a valuták, amelyeknek árfolyama esztendő óta nem ingadozik, hanem nemzetközi viszonylatban egyenlő.

Van néhány olyan valuta a világnak, amelyiknek az a baja, hogy jobban áll, mint kellene. Ezek azok az országok, ahol vagy főlegesen sok az arany, vagy pedig annyira aktív a külkereskedelmi mérleg, hogy a pénzt túlságosan értékesíti. Az egyik olyan pénz, amely jobb árfolyamértékénél, az indiai rupia, a másik pedig a svéd korona. A svéd korona körülbelül egy százalékkal jobb állandóan, mint valószínűs árfolyamértéke, aminek a svéd valuta keresettsége az oka, az indiai rupia pedig körülbelül tizenkét százalékkal jobb, mint árfolyamértéke volna, ennek pedig az az oka, hogy Indiában rengeteg az arany-pénz. Az indiai kormány éppen ezért át is akar térni a fontegységre.

A többi állam pénze mind rosszabb névértékénél. A francia frank átlagosan 20,3, az olasz lira 28,3, a spanyol pezeta 89, a jugoszláv dinár 9,1, a cseh korona 15, a bulgár leva 3,7, a japán yen 93, a braziliai milreis 37, a török font 12, a portugál eskudos 4,5, a görög dragma 6,8, a finn márka 13 százalékát éri csupán névértékének. Ezek közül a pénzek közül egynemelyiket stabilizálni is tudták ezeken az árfolyamokon, anélkül, hogy új pénzegységet teremtettek volna. Most Lengyelország a zlotyit, Brazília pedig a milreist óhajtja véglegesen stabilizálni s ezzel nyilván két új pénzegység lép a nemzetközi forgalomba.

A legérdekesebb kísérlet az, amelyet az angol kormány most Palesztinában csinál. Palesztinában is a font lesz a pénzegység, csak hogy a font nem husz shillingre és minden shilling tizenkét pennyre fog oszlani, hanem ezer fillérré. Ha ez a kísérlet beválik, akkor idővel az angol fontból tizes egységű pénzt csinálnak.

Eladó 2088
egy jókarban levő,
Schnabel gyártmányu
zongora.
Cím a „Torontál” kiadóhivatalában.

Gyermektelen idősebb házaspár 1928
május hó 1-ére keres 2 avagy 3 szobás
lakást
mellékeltviségekkel. — Lakkbér
megállapodás szerint. —
Cím a „Torontál” kiadóhivatalában.

Ezerhatszáz rokkant közül nyolcszáznak a nyugdíj-kérvényét elutasítják.

Napszámok, akikről hivatalosan megállapítják, hogy jómódúak. — Határidőhöz kötötték a rokkantságot. — Mi történt a nyugdíj-kérvényekkel.

Becserek, nov. 10.

Becsereken közel hétszáz hadirokkant, hadiözvegy és árva él szegény sorban, mindenkitől elhagyatva, reményvesztetten és vár az igazságra, a méltányosságra, a belátásra és az emberséges könyörületre. Az egyiknek a lábát lötte el a srappel, a másiknak a fogsorát ütötte ki az ágyugolyó légáramlatának az ereje, a hadiözvegy harminchat éves, de hatvannak látszik, mert meggörnyesztette az idő, a hadiárva pedig az uccán nőtt fel és nem akadt senki, aki magához emelte volna annak gyermekét, akinek szívet egy névtelen katona lötte át fegyverének golyójával.

Hétszázannak vannak és megszokták a várás. Várták a halált, a megcsönkítást jelentő golyót, a gyógyulást, a megújuló harctéri betegségeket és most a türelem iskolájának akadémiáját járják és a társadalom segítségét várják már-már ellankadt türelemmel.

Akikről megfélekedtek.

Néha napján illik róluk írni, azokról, akikről megfélekedtek. A vakokról, bénákról, siketekről, félkaruokról és féllábuokról, akik a zajos élet forgatagában a járda szélére szorultak, de valaha harcosok voltak, büszke katonái a hazának, akik virágos katonabluzban és daloló jókedvvel indultak el a menetszázadal.

1927-et irunk és már 1918-ban itt voltak újra, csak a daloló kedvüket fagyasztotta meg a fájdalom, csak egyenes hátukat görnyesztette meg az idő és csak a szemvilágukat, hallásukat, lábukat vagy a karjukat vitte el a háború, az eszük, a szívük megmaradt. Megérzik a nélkülözést, összeszorul a szívük, ha nem törődnek velük, ha éreztetik velük a közönyt, a bántó nemtörődömséget és az eszük megmondhatja hangosan és kiabálón, hogy lehetne másképp is, jobban és szebben és fel lehetne száritani azok könnyeit, akik hazájukért ontották véréket.

Nincs segítség.

1924-ben kaptak utóljára segílyt, nem sokat, mindössze néhány dinárt, de kilátásba helyezték, hogy az új rokkanttörvény életbelépte után emberséges nyugdíjat fognak kapni, amelyből szerényen és szűköss beosztással bár, de megélhetnek. A rokkantak türelmesen vártak, de hiába, mert a rokkanttörvény ugyan megjelent, de azóta közel három esztendő mulott el anélkül, hogy a beígért nyugdíjat folyósították volna, de nemcsak hogy elmaradt a kifizetés, hanem még azoknak a segílyeknek a kiutalását is megtagadták, amelyek eddig legalább néhány napi megélhetést biztosítottak a szegény rokkantoknak.

A rokkanttörvény előírta, hogy minden rokkant és hadiözvegy záros határidőn belül kérvényt adjon be a járásbíróhoz, amelyben rokkantságának hivatalos megállapítása alapján a rokkantnyugdíj folyósítását kéri. A kérvényhez kilenc mellékletet kell csatolni, többek között arról, hogy az illetőnek folyó-

sitották a segílyt, de azt a rokkanttörvény megjelenése előtt beszüntették. Az igazolványt a törvény szerint a pénzügyigazgatóságok adják ki, a rokkant azonban hiába fordul a pénzügyigazgatósághoz, megtagadják az igazolvány kiállítását, és jogosultan, mert a pénzügyigazgatóság nem adhat bizonylatot arról, amiről nincs meggyőződve. A segílyeket nem a pénzügyigazgatóság fizette ki, hanem a város, a segílyek megszüntetését sem a pénzügyigazgatóság végezte, érthetetlen tehát, hogy miért kell a pénzügyigazgatóságnak olyat igazolnia, a miről más hatóságoknak van csak tudomása. A rokkant hiába járja a pénzügyigazgatóságot, hiába kilincsel végig a hivatalok labirintusán — nem tudja beszerezni a bizonylatot ott, ahol a törvény szerint kérnie kell.

Itt is az állampolgárság!

De tegyük fel, hogy a bizonylatot, amelynek kiállítási helye ismeretlen — tényleg sikerül beszereznie, marad még a gordiusi csomó, az állampolgárság. Milyen állampolgár vagy? — mered a könyörtelen kérdés a rokkant elé és újabb akadályokba ütközik a végcél, a nyugdíj elérése. Újabb kérvény kell, újabb mellékleteket kell beszerezni és akkor is kérdéses, hogy vajon megfelel-e a törvény előírásának, kiadhatják-e az állampolgársági bizonylatot.

Akik lekésték a nyugdíjat.

Mindez szükre szabott határidőhöz van kötve és aki nem nyújtotta be idejében a kérvényt, azt a rokkanttörvény értelmében vissza kell utasítani. Becserekről és a becsereki járásbírószék területéről közel ezerhatszáz kérvényt nyújtottak be, a folyamodványok felét azonban kerlelhetetlenül vissza kell utasítani, mert a kérvényezők lekésték az előírt határidőt.

A nyolcszáz elutasításra, jogvesztésre ítélt rokkant kérvényét leszámítva, megmarad még körülbelül ugyanannyi rokkant és hadiözvegy folyamodványa, ezek sem áltathatják magukat azonban sok reménnyel, mert erősen kétséges, hogy a mellékleteket be tudják-e idejében szerezni.

Koldus — gazdagok.

A rokkanttörvény egyik legfájóbb pontja úgy szól, hogy csak azok kaphatnak nyugdíjat, akik husz dinár egyenes állami adónál kevesebbet fizetnek. Egy hattagu családdal bíró napszámot, aki keservesen szerzett kenyerével nem képes a családját eltartani, elutasítanak azért a kérelmével, mert kitűnik róla, hogy jómódú. A napszámoknak ugyanis egy kis roskadozó háza van a kültelken, amelyért annyi adót fizet, hogy nyugodt lelkiismerettel kijelenthetik róla, hogy anyagilag független.

S. O. S.

Mentsétek meg a lelkeinket — hangzik a rokkantak ajkáról a segílykiállítás és valóban sülyedőben van életük megtépázott hajója. A napokban küldöttség járt dr. Várady

Imre országgyűlési képviselőnél és segílyt kérték. Várady Imre dr. megígérte támogatását és a napokban Beogradba utazik, hogy megkísérelje megmenteni a megmenthetőt.

HIREK

Az Ujság és a könyv a ma egyik legérdekesebb problémája és kérdése. Ma, amikor milliók kenyerét, boldogulását, szerencsésjét, bánatát, örömét jelenti ez a két fogalom, bizonyára nagy öröm ennek a két kérdésnek sok minden csinját-binját olyan kiváló előadó szájából hallani, mint dr. Fenyves Ferenc, akit szellemes írásaiból ismer már a Vajdaság közönsége. Az előadás másik főnyomtája Griffel Lajos kiváló hegedűszáma Hubay és Beethoven műveiből, akit egy fiatal művésztetségség, Kada Aranka fog zongorán kísélni, aki nemrég végezte sikerrel a bécsi zeneakadémiát. A magyar közművelődési egyesületnek ez az első szezonnyitó előadása, amely iránt már is óriási érdeklődés nyilvánul meg, a Messinger-intézet nagytermében lesz vasárnap délután fél öt órakor.

Várady Imre utóda a beogradí tartomány pénzügyi bizottságában. A beogradí tartomány pénzügyi bizottsága tegnap tartott ülésén betöltötte a dr. Várady Imre tartományi képviselőségének megszűnésével megüresedett tagságot és arra egyhangulag Petrovity Vaszilie becsereki tanfelügyelőt választotta meg.

HARRY LIEDTKE ma az Orient-mozgóban.

Rehabilitáltak Becserek város nyugalmazott főszámvevőjét. Hausladen Mátyás, Becserek város nyugalmazott főszámvevője, állásától való elmozdítása után évekig a számvevőségen dolgozott, lezárta a számadásokat és elvégezte a magyar uralom idejéből még fennmaradt számviteli munkálatokat. Hausladen működéséért tiszteletdíjat kötött ki, amelynek kifizetése körül azonban bonyodalmak szarmaztak. A város megtagadta az azonnali fizetést, Hausladen pedig visszatartotta azokat a könyveket, amelyek az ő munkáját tartalmazták. A város vezetősége erre bünvádi feljelentést tett Hausladen ellen, amelynek során házkutatást is tartottak, a házkutatás azonban eredménytelenül járt, mert nem találták meg a keresett okmányokat és könyveket. A Hausladen ellen indított ügyben most véget ért a vizsgálat és a bünyügy anyagát a vádtanács elé terjesztették, amely tegnapi tárgyalásán határozott a nagy port felvert pör kérdésében. A vádtanács a vizsgálati anyag alapján úgy találta, hogy bünvádi eljárásnak nincsen helye és beszüntette Hausladen ellen a további eljárást. Mivel a határozat ellen az ügyész sem élt felbuzéssal, az eljárást beszüntető végzés jogerőre emelkedett.

HARRY LIEDTKE ma az Orient-mozgóban.

A halál önkéntese. Kedden este öngyilkosság történt a Becserekekkel szomszédos Nemačkielemir községben. Remsing Péter gazdálkodó lakása padlásán felakasztotta magát és mire észrevették eltűnését és keresésére indultak, már holtan találtak rá. Tettének oka ismeretlen. A becsereki királyi ügyészség a temetési engedélyt megadta.

Amadeo savojai herceg és Anna francia hercegnő házassága. Három király, egy királynő, 40 herceg és hercegnő, 20 miniszter jelenlétében folyt le Amadeo savojai herceg, az olasz király unokaöccse és Anna francia hercegnő, Bourbon-Orléánsi herceg, a francia trónkövetelő leányának esküvője Nápolyban. A fejlődési nászmenet az olasz királyi palotába vonult, hol a polgári kötés történt, azután gyalog a paulai Szent Ferenc bazilikába mentek. A templom előtti teret megtöltötték az előkelő vendégek, akik mind az olasz arisztokrácia tagjaiból kerültek ki. A bazilikában 12 arany trónt állítottak fel a királyi hercegek részére.

HARRY LIEDTKE ma az Orient-mozgóban.

Tungsram—Western
rádió, 2080
a vezető világmárka, árát leszállították.
Képviselő: **VOLTA Rt.-nál V. Becskerek.**

Jogerősen felmentették Spakovszki Arkadia tábornokot. A becskerek-i törvényszék büntető tanácsa ez év tavaszán ítélkezett Spakovszki Arkadija volt orosz tábornok sajtópöre ügyében, aki ellen Sostakov Alekszej főgimnáziumi tanár, volt hadseregparancsnok tett bűnvádi feljelentést, mert őt a becskerek-i „Banatski Glasnik“-ban megrágalmazta. Sostakov és Spakovszki között, mint ismeretes, annak idején ez utóbbi Asszony című regénye miatt keletkezett a sajtópolemia, a melynek során Spakovszki különféle vádat emelt Sostakov ellen. A becskerek-i törvényszék büntető tanácsa Spakovszkit felmentette és az ítéletet jóváhagyta a noviszádi tábla is. Fellebbezés folytán az ügy a semmitűszék elé került, amely a minap megtartott tárgyalásán megerősítette az elsőfoku ítéletet, amely így jogerőre emelkedett.

A TÁNCOLÓ IFJUSÁG a közelgő bál szeszónra frakkját és szmokingját Grünbaum Vilmos cégnél csináltatja.

Tettenért betörő. Vrsacról jelentik: A Karagyorgye uccában szolgálatot teljesítő rendőr éjjel tizenegy óra tájban észrevette, hogy az 52-es számú házból egy napszámos külsejű ember hatalmas csomaggal a hátán kiugrik az ablakon és futásnak ered. A rendőr üldözőbe vette és hosszú hajsza után elfogta a betörőt. A rendőrkapitányságon kiderült róla, hogy Fellingner Józsefnek hívják, indijai születésű nótorius munkakerülő, akinek lelkiismeretét számos hasonló bűncselekmény terheli.

Felülmulhatatlan, ugy minőségben, mint olcsó áraiban. **Bencze Antal** és fia műbutorgyár gyártmányai Vel. Becskereken.

Egy szoba-konyhás butorozott

lakást

keresek, lehetőleg azonnalra.
Cím a „Torontál“ kiadóhivatalában.

Ma kezdődik meg Bukarestben a Manojlescu-pör.

Bukarest, nov. 10.
Ma kezdődik a Manojlescu államtitkár elleni per, amelyben Károly trónörökös kurirját az államhatalom megdöntésére irányuló merénylettel

vádolják. A kormány messzemenő intézkedéseket tett a cenzurára vonatkozólag és szigorú törvényjavaslatot terjeszt elő az állam biztonságának megóvására.

Megfellebbezték a becskerek-i községi választásokat.

A független demokrata- és radikális-párt panasszal élt a választások ellen.

Becskekerek, nov. 10.
A vasárnap községi választások ellen, mint ismeretes, fellebbezésnek van helye, amelyet a mai napig bezárólag kell a községi elöljáróság nak, illetve a városi vezetőségnek átadni. A községi elöljáróság, illetve városi vezetőség köteles a fellebbezést a vonatkozó iratokkal együtt két napon belül a főispánhoz feljeszteni, aki egy hónapon belül határoz a pótválasztás elrendelése vagy a választás jóváhagyása felett.

A főispán határozata ellen panasznak van helye a közigazgatási bírósághoz.

Tegnap szerkesztette meg a független demokrata-párt a becskerek-i választás elleni fellebbezést, amely több iv terjedelmű. A fellebbezésben súlyos vádak emelnek a választási elnökök ellen és azt állítják, hogy a választások előtt golyókat osztogattak azzal a szándékkal,

hogy ilyenformán a radikális-párt győzelmét elősegítsék. A panasz szerint, számos helyiségben több szavazó négy, öt, sőt ennél több golyóval szavazott, amit addig folytattak, amíg két szavazót tetten nem értek. A fellebbezés felemlíti, hogy egyidejűleg bűnvádi feljelentést tettek a rajtakapott választók, néhány választási elnök és több gyanúsított ellen, akiket golyóosztogatással vádolnak.

Hir szerint megpeticionálja a választást a hivatalos radikális-párt is, amely fellebbezésében a független demokrata-párt választási agitációját helyteleníti és azzal vádolja meg pártbíveit, hogy a szavazás lezárása után megrohanták a választóhelyiségeket és megfenyegették a választási bizottságokat.

A két fellebbezés sorsa iránt élénk érdeklődéssel tekintenek a becskerek-i politikai körök.

Németországban kormányválság van kitűzőben.

Berlin, nov. 10.
Politikai körökben nyugtalanító hírek terjedtek el egy esetleges kormányválságról.

Hir szerint Köhler birodalmi pénzügyminiszter elkedvetlenedett,

mert saját pártja szemrehányást tett neki, hogy a költségvetés egybeállításánál nem járt el elég előrelátóan. Ha Köhler lemondana — állítják politikai körök — ez feltétlenül maga után vonná az egész kormány lemondását.

Megérkezett Becskerekre a névvegyelemzést megszüntető rendelet.

A kerületi tanügyi inspektorátus közölte a tanügyi hatóságokkal a névvegyelemzés halálát.

Becskekerek, nov. 10.
Kumanudi Koszta közoktatásügyi miniszter, mint ismeretes, rendeletet adott ki, amelyben elrendeli a névvegyelemzés megszüntetését. A rendelet szerint a jövőben a beiratkozó tanulóknál nem szabad a név hangzása után, a szülő megkérdezése, vagy éppen akarata ellenére dönteni az illető tanuló nemzetisége felett, hanem a beiratkozás alkalmával el kell fogadni azt a bevallást, amit a szülő, illetve a tanuló tesz és aszerint kell a magyar, a német, vagy a szerb osztályba felvenni.

Tegnap érkezett meg a rendelet a becskerek-i kerületi tanügyi inspektorátushoz, amely köriratot intézett az utasítással kapcsolatosan az összes alárendelt tanfelügyelőségekhez, amelyben felhívja figyelmüket a minisztérium legújabb rendeletére.

A körröndelet felemlíti, hogy a multban olyan esetek történtek, hogy a beiratkozásnál az apa, anya, vagy a gyermek nevét vették mérvadóul és így olyan hibák keletkeztek, hogy a nem sláv nemzetiségi szülők gyermekeit, akik egy szót sem tudnak szerbül, az oktatás ha-

tározott kárára, szerb osztályokba írták be.

A rendelet megadja a lehetőséget, hogy a mult hibáit orvosolják és meg vagyunk róla győződve, hogy az új álláspont érvényesülésével, sokan élni fognak azon joggal, hogy maguk állapítsák meg gyermekeik nemzetiségét és ennek megfelelően maguk határozzák meg, hogy a fiuk, vagy a leányuk milyen iskolát látogasson.

A becskerek-i tanügyi inspektorátus a névvegyelemzés halálát bejelentő rendeletet magyarázó szöveggel ellátva, tegnap küldötte meg a tanügyi hatóságoknak.

Csemege- és borszőlőoltványok

jól kifejezett gyökerekkel, továbbá magról ültetett 3-5 éves vadgesztenyefák, amerikai fekete dió és átültethető 3-5 éves hársfaosmeték, szépen kifejezett koronával, kaphatók az egész Bánát területére **Militty Jovánál** Veliki Becskereken, Brigadir Risztitya (Aradáci) uca 12. szám alatt. 2211 **Militty Jován, Szlári Fatog, Bácska** (Bisát-puszta).

HARRY LIEDTKE ma az Orient-mozgóban.

Elveszett egy női karkötőlánc. A megtaláló kellő jutalom ellenében adja át a Torontál kiadóhivatalában.

Örömhír a rádiótulajdonosok részére. Kellemes meglepetésben részesültek az utóbbi időben a rádióamatőrök, akik rádiószükségleteiket az ismert **MR3**-as csövekkel látták el. Ezek ugyanis az eddigi fémfoglalattal helyett bakelitfoglalattal vannak ellátva, miáltal a foglalattal kapacitív hatása a minimumra redukálódott és a fűtőszál anyaga és elrendezése is egy új, Amerikából származó eljárás szerint készül. Ezáltal a csövek élettartama és határfoka, mellyel már eddig is legteljesebb mértékben meg voltak elégedve rádióamatőrreink, a maximumát éri el. Dacára a csövek ezen tökéletesítésének, a Tungsram R.-T. nem emelte az árakat, mivel a gyár oly nagy rendelésekkel van ellátva, hogy áttérhetet a racionálisabb gyártásra.

Érdekes adatok az európai országok gazdasági harcáról. A nemzetközi konferenciák már évek óta kiemelten tárgyalják az európai államok gazdasági együttműködésének szükségességét. A kormányok ezzel szemben tovább folytatják a védvamos gazdasági harcot és egyébként is minden eszközt megragadnak a hazai ipar fejlesztésére. Egy berlini nemzetgazdasági folyóirat igen érdekes adatokat közöl néhány európai állam iparfejlesztő politikájáról.

Anglia például 1924—26 között, az adókedvezéseken kívül, 4.5 millió font pénzbeli támogatást juttatott az újonnan létesített repacukorgyáraknak. Ezenkívül, mint ismeretes, a Trade Facility Act segítségével hatalmas hiteleket ad a kiviteltre dolgozó angol iparnak.

Németország hajóépítő iparának 50 millió aranyárka segítséget adott. A vasérctermelés fokozás céljából pedig az egyik legfontosabb vasércvidék bányászatát úgy támogatja, hogy 250.000 tonnán felüli termelésre tonnánként 2 márka prémiumot biztosít.

Olaszország iparpártoló és kivitelintézete utján évi 200 millió lírát bocsát az ipari termelés rendelkezésére.

Japán törvényt alkotott, amely tíz év alatt lehetővé teszi 22.5 millió dollár folyósítását az anilinfesték, a gépipar és a fonóipar megsegítésére.

Csehszlovákia a legutóbbi napokban elhatározta, hogy 3.5 milliótól 30 millió cseh koronáig terjedő kölcsönöket kérését a felvidéki gyár- és ipar rendelkezésére husz évre, évi 2 százalékos kamattal.

Románia rövid idő alatt másodizben veszi revízió alá vámtarifáját, hogy fokozott védelmet nyújtson segítségével a belföldi ipari termelésnek. Ezenkívül már több év óta felállította a „Creditul Industrial“ című pénzügyintézetet az állam és a jegybank bekapcsolásával, amelyek kizárólagos feladata az ipari hitelek folyósítása.

Mindezekon felül a felsorolt államok egész tarifapolitikájukat az ipari termelés szolgálatába állították, burkolt prémiumokat adnak stb., szóval minden lehető eszközt és módot felhasználnak az ipar megsegítésére.

Orient Bioskop

Csütörtökön, nov. 10-én 5, 7 és 9 órákor
Pénteken, nov. 11-én 5, 7 és 9 órákor
Pénztárnyitás délelőtt 10-12-ig.

Jön! Riff-Raff. Jön!
Amerikai ZORO-HURU.

Világ sláger!
Az álmok szigete.

Paul Rosenhayn regénye után.
Monte Carlo! Nizza! Párizs!
Főszereplők: Harry Liedtke, Liane Heid,
Alfons Tryland.

1912—1927.

A becskerek Szokol jubileuma.

Becskek, nov. 9.

A becskerek Szokol egyesület, mint már jeleztük, november 13-ikán ünnepli fennállásának tizenötödik évfordulóját. A jubileumot az ünneplő egyesület díszes keretek között üli meg és erre az alkalomra egy egész napot kitöltő programot állított össze.

Délelőtt fél kilenc órákor gyűlekeznek a becskerek Szokolisták a Szokolánium épülete előtt, ahonnan 10 óra 15 perckor együttesen a központi görög keleti templomba mennek, ahol hálaadó istentiszteleten vesznek részt. Tizenegy órákor az elhalt szokolistákért emlékünnepele lesz a Szokolánumban.

Délután fél három órai kezdettel ünnepély táncal egybekötvé.

Este nyolc órákor műsoros estélyt rendeznek, amelynek műsorán énekszámok és ritmikus testgyakorlatok szerepelnek.

Rádióműsor.

Rádió nyelvoktatás.

Angol.

Csütörtökön (Hilversum 6.55, Barcelona 8.40).

Francia.

Csütörtök (Bécs 7).

Eszperantó.

Csütörtök (Bécs 6.45).

November 10, csütörtök.

Budapest (555.6).

11 Zongorahangverseny. 8 Popper-est.

Bécs (517.2).

11 Délelőtti zene. 4.15 Hangverseny. 7.30 A Wiener Tonkünstler Orchester hangversenye.

Brünn (441.2).

6.10 Tanácsok anyák részére. 7.30 D'Albert „Teiland“ című operájának közvetítése.

Hamburg (394.7).

4.15 Szórakoztató zene. 5 Hangverseny. 8 Schiller-emlékünnepe.

Milánó (315.8).

5.50 Gyermekkarének. 9 Házi-zenekar hangverseny. (Cherubini, Beethoven, Mascagni, Mozart). 11 Jazz-band.

München (535.7).

4.30 Hangverseny. 7 Gramofon-zene. 8.35 Modern zeneszerzők hangversenye. 9.40 Tarka est.

November 11, péntek.

Budapest (555.6).

5 Kamarazene.

Bécs (517.2).

11 Délelőtti hangverseny. 7.30 Dohnányi Ernő hangversenye.

Frankfurt (428.6).

Krumenacker István

nyug. vasúti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálást és vasúti szállításból eredő mindennemű visszkoreseteket (hiányok, sérülések és határidő túllépések), Veliki becskerek, Etvesova u. 5. Fuvarlevelek a „METEOR“ irodában, Wilsonov trg 1. (Korona-szállóval szemben) is leadhatók részemre.

1 Gramofonhangverseny. 8 Tánczene.

Hamburg (394.7).

4.15 Dalok és énekek. 8 Siegfried Wagner hangversenyt. 10.30 Hangverseny.

Leipzig (365.8).

4.30 Hangverseny. 10.30 Tánczene.

Milánó (315.8).

5 Jazz-band. 10 Tánczene.

Prága (348.9).

4 Gyermekmesék. 8.10 Ének- és zongorahangverseny. 10.20 Hangverseny.

Róma (450).

5.15 Tánczene. 8.40 Könnyű zene.

Első repülésem saját gépem.

Irta Charles Lindbergh.

Berlin, nov. 10.

A Brockhaus-Verlag kiadásában november végén megjelenik az első Óceán-repülő, Lindbergh ezredes könyve „Wir zwei“ (Mi ketten, vagyis Lindbergh és gépe) címen. A Torontál berlini tudósítójának már most módjában van a nyomás alatt levő munkából a következő érdekes és mulatságos részletet közölnie, amely Lindbergh első repülését írja le saját gépén. Lindbergh kénytelen volt hirtelen leereszkedni, mivel a gép propellere összetört és új propellerre várakozott.

Miután elegendő erős ember volt együtt — írja — kiemeltük a gépet az árokból és tölgyfák alá cipeltük, majd két fához kötöttük. A poggyászt magamhoz vettem és egy kereskedő társaságával, aki ott hagyta üzletét, amikor a kényszerleszállásról értesült, Mabenbe mentem. Onnan sürgönyöztem Wichenek, hogy küldje el az elutazásom előtt vásárolt két propeller egyikét. Amíg a propellerre várakoztam, mintegy féltucat embert sikerült rábeszelnem, hogy öt dollárért repüljenek. Ilyen módon megközelítőleg fedezhettem a propeller árát és kiadásaimat. Amikor a propeller megérkezett, zuhogó esőben felszereltem egész Maben és Mathisson segítségével. Rövid próbarepülés után tudattam, hogy mi helyt az eső egy kicsit eláll, magammal viszek utasokat is. A missziszipi jó emberek, akik úgy tolazkodtak, a mikor a propeller ketté volt törve, egymást kölcsönös udvariassággal halmozták el. Mindenki másnak akarta az elsőséget átengedni. Egész emberismeretemet, sok diplomáciát és gunyt kellett kifejtennem, amíg az első ingadozó elfoglalta helyét. Eleinte a mezőn futattam a gépet és megmagyaraztam utasomnak, miként kell a gázcsavart tartani, hogy a gép ne kezdjen repülni. A repülés után az első utas hangosan áradozott, úgy hogy a többiek egészen elfeledték szerénységüket és vitatkoztak egymással, hogy ki legyen a következő.

Délután egy csoport farmer pénz adott össze, hogy egy nécert magammal vigyek távrepülésre és alaposan rázzam össze-vissza. A nécert nyomban hajlandónak mutatkozott és eleinte igen bizakodóan viselkedett. Vidáman felkuszott ülésére és biztosította barátait, hogy piros selyemzsebkeendőjével inteni fog nekik a magasból. Alig futott a gép 50 métert a földön, a nécert tudatára ébredt, hogy a gép mozog és a gázbillentyű már nincsen olyan helyzetben, mint előbb. Hirtelen meghuzta és a mező végén megálltunk. Szerencsére nagyobb baj nem történt.

Mielőtt másodszer startoltunk, alaposan megmagyaraztam neki, hogy mitévő legyen. Megígértem ugyan a farmereknek, hogy a nécert alaposan össze-vissza rázom, azon-

ban a repülőgép-akrobatizmusról semmiféle tapasztalataim nem voltak. Egy ízben Reese pilóta megmagyarazta nekem a looping technikáját. Most meg akartam próbálni.

Ezer méter magasságra repültem, utasom már majdnem feje tetején állott, de még mindig itegetett piros zsebkeendőjével, másik kezével pedig szoroson fogódzkodott az ülésén, holott erre semmi szüksége nem volt, mivel oda volt szijazva. Végül megcsináltam a loopingot. A nécert a leereszkedés után félajulttan kellett kiemelni a gépből. A produkció után egy öreg nécert nő oda-jött hozzám és ezt kérdezte: Uram, mennyiért viszel fel az égbe engem és mennyiért hagysz ott?

Igy folyt le első utam saját gépem.

Brill**a cipőkrémek gyöngye!**

A t. közönség Jávorfá hálószoba 1772
figyelmébe! afrikai körtebetéttel . . . . . **5000 Din.**

A legmodernebb izlésnek megfelelő kézmunkabetéttel készített ebédők és hálószobák (10 évi jótállás mellett) a legjutányosabb árban

Antik butorok javítását konkurrencia nélküli árban vállalom! **HIZLI FERENC** butorraktárában V. Becskerek, Karadjordjev trg (Vásár-tér) 3., szerezhetők be.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy Veliki Becskerek és környéke részére a

Lincoln Ford Fordson

CARS-TRUCKS-TRACTORS

gyártmányok autorizált képviselőre nyertem megbízást és helybeli telepemet, mint Velika Kikindán 17 éve fennálló üzletem fiókját

Obala Princeze Jelene 3. szám alatt,

a Sander-féle házban megnyitottam.

Állandóan raktáron tartom a mindenkori legújabb típusu személy- és teherautókat, Fordson traktorokat, valamint teljes készlet eredeti Ford alkatrészeket.

Különösen felhívom a n. é. közönség szives figyelmét a a rövidesen megjelenő

UJ FORD

kocsira, mely modern vonalával, tökéletes szerkezetével, takarékos fogyasztásával és fentartásával, nagy sebességével, könnyű kezelésével és emellett mérsékelt árral korszakalkotó fordulat lesz az autósakmában.

Ezenkívül állandóan raktáron tartok Romániából direkt importált könnyű fajsúlyú autóbentint, eredeti Vacuume Gargoyle mobilolajakat, világhírű Goodyear és Michelin autógummit és minden e szakmába vágó felszerelési cikket.

Szolid kiszolgálásról előre is biztosítva, kérem a n. é. közönség szives pártfogását és vagyok, kiváló tisztelettel

Kemény Arnold

Lincoln Ford Fordson autorizált képviselő,
Velika Kikinda—Veliki Becskerek.

2225